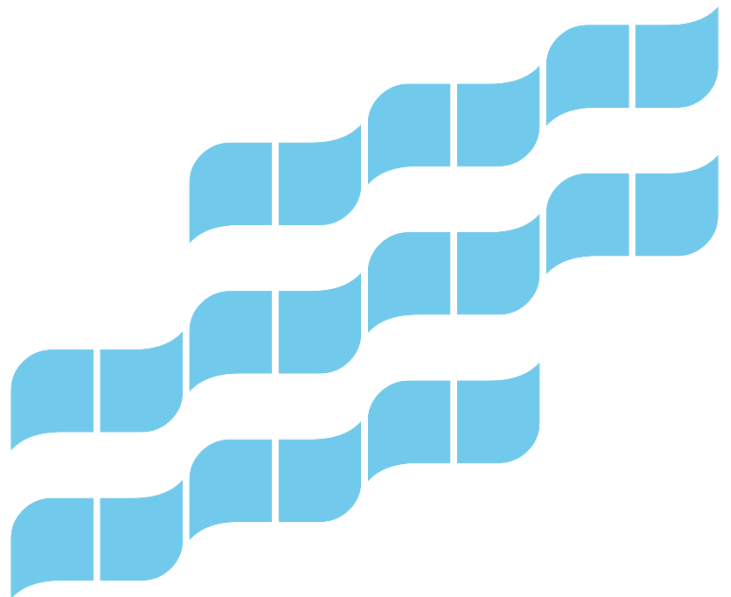

Tampereen kaupungin lukioverkkoselvitys ”Lukioverkko 2025”

Lukiokoulutus
Tampereen kaupunki

Sisällys

Johdanto	2
1. Tampereen ja seutukunnan lukiokoulutuksen nykyinen palveluverkko.....	3
1.1 Tampereen kaupungin lukioverkon kehittyminen	3
1.2 Tampereen kaupungin järjestämä nuorten lukiokoulutus lukioittain	3
1.3 Tampereella toimivat muut lukiokoulutuksen järjestäjät	4
1.4 Tampereen ympäristökuntien lukiokoulutustarjonta	5
2. Toimintaympäristön muutos.....	6
2.1 Nuorten määrän kasvu	6
2.2 Tampereen kaupungin lukioiden vetovoimaisuuden lisääntyminen	8
2.3 Uusi lukiolaki (714/21018) ja asetus (810/2018)	8
2.4 Hallitusohjelman Osallistava ja osaava Suomi	9
3. Johtopäätökset, eri ratkaisukeinot ja muutosten edellyttämät toimenpiteet	9
3.1 Nykyinen lukiokoulutuksen kapasiteetti Tampereella ja seutukunnassa sekä nuorten lukio- opiskelijoiden määrän kasvu	9
3.2 Ratkaisukeinoja Tampereen lukiokoulutuksen opiskelijapaikkojen lisäämiseksi	12
4. Yhteenveto.....	14

Johdanto

Tampereen ja kaupunkiseudun väkiluku on kasvanut tasaisesti ja samalla myös 16-18 -vuotiaiden ikäluokka. Tilannekuvan luomiseksi lukiokoulutuksen johtaja Jorma Suonio kutsui työryhmän laatimaan Tampereen kaupungin lukiokoulutuksen palveluverkkoselvityksen. Työryhmän tehtävänä on ollut

1. arvioida nykyisten lukiutilojen riittävyys eri kasvuskenaarioiden perusteella ja
2. tarkastella nykyisten lukiutilojen tilankäytön tehostamismahdollisuuksia sekä
3. tarkastella ja arvioida eri vaihtoehtoja lukiutilojen uudelleenjärjestämiseksi ottaen huomioon muiden koulutuksenjärjestäjien suunnitelmat ja kaupungin muut palvelutilasuunnitelmat.

Tavoitteena on ollut, että työryhmän raportti aikataulutettuine toimenpidevaihtoehtoineen voidaan viedä syksyllä 2019 Elinvoima- ja osaamislautakunnan käsittelyyn.

Työryhmä: Jorma Suonio, lukiokoulutuksen johtaja (pj)
Helena Tuusa, Tampereen teknillisen lukion rehtori
Ville Vuorisalmi, Hatanpään lukion rehtori
Matti Hännikäinen, Tammerkosken lukion rehtori
Auli Heinävä, asunto- ja kehityspäällikkö, KITIA
Niko Suoniemi, tilapäällikkö, KITIA
Monika Sola, kehittämiskoordinaattori, Konsernihallinto
Harri T. Jokinen, suunnittelupäällikkö, Tredu
Päivi Rajala, suunnittelupäällikkö (sihteeri)

Palvelutilaverkkotyöryhmä on kokoontunut seitsemän kertaa. Suunnitelmaa on esitelty lukiokoulutuksen johtotiimissä ja johtoryhmässä, Hatanpään lukion ja Tampereen Teknillisen lukion opettajainkokouksissa sekä lukiokoulutuksen johtajan ja opiskelijakuntien tapaamisessa toukokuussa. Suunnitelman valmisteluvaihe esiteltiin Elinvoima- ja osaamislautakunnan kokouksen ajankohtaisissa asioissa 5.9.2019, jolloin esiteltiin suunnitelmaan sisältyvät ratkaisukeinot.

1. Tampereen ja seutukunnan lukiokoulutuksen nykyinen palveluverkko

1.1 Tampereen kaupungin lukioverkon kehittyminen

Tampereen kaupungin lukioverkkoa on kehitetty viime vuosina seuraavasti:

- 2004 toteutettiin Tampereen aikuislukion ja Tammerkosken lukion aikuislinjan hallinnon yhdistäminen
- 2005 Sammon keskuslukion uudisrakennus
- 2007 Aikuislukiotoiminta keskitettiin Sammon keskuslukion tiloihin
- 2009 toteutettiin Hatanpään lukion perusparannus
- 2010 Messukylän lukion toiminta siirrettiin Sammon keskuslukioon ja koulut yhdistettiin
- 2012 Kaarilan ja Tammerkosken lukiot yhdistettiin ja siirrettiin saneerattuun Sampolan kouluinteistöö. Hervannan lukio muutettiin Tampereen teknilliseksi lukioksi.
- 2014 Tampereen teknillinen lukio siirtyi uudisrakennukseen Tredun Hepolamminkadun toimipisteen yhteyteen
- 2016 valmistuivat Klassillisen lukion muutos- ja perusparannustyöt
- Lyseon lukion perusparannuksen toteuttaminen: suunnittelu ja rakentaminen vuosina 2022-2024

Tampereen kaupungin lukiokoulutus on viime vuosina kasvattanut kustannustehokkuuttaan palveluverkon tiivistämisellä, sijoittamalla kasvaneet opiskelijamäärät olemassa oleviin tiloihin sekä hallinnon organisoinnilla.

Jatkossa tullaan määrittämään KITIA:n kanssa yhteisiä tavoitteita (esimerkiksi tavoiteneliömäärä/opiskelija) sekä lisätään tilojen käyttöasteen seurantaa. Tavoitteiden asettamisessa tulee kuitenkin ottaa huomioon, että lukiorakennukset ovat valmistuneet eri aikakausina mikä osaltaan vaikuttaa tilojen monikäyttöisyyteen.

1.2 Tampereen kaupungin järjestämä nuorten lukiokoulutus lukioittain

Hatanpään lukio (372 opiskelijaa 9/2019) OKM:n päättämänä erityisenä koulutustehtävänä musiikkipainotteinen opetus (musiikki ja musiikkiteatteri). Hatanpään lukio sijaitsee arkkitehti Strömmerin suunnittelemassa vuonna 1927 valmistuneessa rakennushistoriallisesti arvokkaassa kiinteistössä. Rakennus peruskorjattiin lukio-opetuksen käyttöön ja toiminta uusituissa tiloissa aloitettiin syksyllä 2009. Peruskorjauksen lisäksi huomioitiin musiikkipainotteisen lukion erityistarpeet: tilat musiikkiteknologialle (studio) sekä kaksi musiikinopetuksen luokkaa, kellari-tilassa harjoitustiloja. Osa Hatanpään lukion käyttämistä tiloista sijaitsee Hatanpään koulun tiloissa yhteiskäytössä perusopetuksen kanssa, mm. kuvataiteen ja liikunnan opetustilat sekä ruokailutilat. Maahanmuuttajien lukioon valmentava koulutus järjestetään Hatanpäällä.

Sammon keskuslukio (854 opiskelijaa 9/2019) OKM:n myöntämänä erityisenä koulutustehtävänä urheilupainotteinen opetus sekä painotuksena viestintä. Lukio on valmistunut 2005, jolloin Sammon lukion toiminta siirrettiin kokonaisuudessaan uuteen rakennukseen, ja samalla nimi vaihtui Sammon keskuslukioksi. Messukylän lukion toiminta siirrettiin Sammon keskusluki-oon vuonna 2010.

Tammerkosken lukio (703 opiskelijaa 9/2019) OKM:n myöntämänä erityisenä koulutustehtävänä kuvataide- ja design -painotteinen opetus (kuvataide). Tammerkosen lukio ja Kaarilan lukio yhdistettiin vuonna 2012. Lukio toimii luovien alojen lukiona ja se on toiminut mm. oppimisympäristöhankkeiden pilottikohteena. Kiinteistössä sijaitsevat myös Sampolan kirjasto ja Tampereen seudun työväenopisto, joiden kanssa on kehitetty yhteistoimintamallia.

Tampereen lyseon lukio (614 opiskelijaa 9/2019) OKM:n myöntämänä erityisenä koulutustehtävänä englanninkielinen IB-opetus ja painotuksena Eurooppa-linja. kiinteistön perusparannus tulee ajankohtaiseksi 2020-luvulla. Tulevan peruskorjauksen yhteydessä on toivottu huomioitava ainakin auditorion ja varastotilan lisäämistarpeet. Vuonna 1935 rakennettu kiinteistö on peruskorjattu viimeksi 1989 - 1990.

Tampereen klassillinen lukio (632 opiskelijaa 9/2019) OKM:n myöntämänä erityisenä koulutustehtävänä luonnontiedepainotteinen opetus sekä lisäksi vahva vieraiden kielten opetustarjonta. Tontilla sijaitsevat 1907 valmistunut koulurakennus ja 1968 valmistunut lisärakennus. Rongansiiven luokkien muutostyöt valmistuivat 2013 ja yhdyskäytävä valmistui 2016. Nämä muutostyöt mahdollistivat opiskelijamäärän kasvattamisen noin 200 opiskelijalla.

Tampereen teknillinen lukio (297 opiskelijaa 9/2018) Painotuksena matematiikka ja tekniikka. Lukio aloitti vuonna 2014 Tredun kampusalueella päärakennuksen (A-rakennus) uudessa lisäsiivessä. Lukiolla ja Tredulla on runsaasti tilojen yhteiskäyttöä (opetustilat, opiskelijahuolto, henkilöstön tilat, liikuntasali, kirjasto, ruokala, aulatilat). Tilojen iltakäyttöä (luonnontieteen opetustilat) on osoitettu Lumate-keskuksen (luonnontiede, matematiikka, teknologia) toiminnalle. Lisäksi rakennuksessa toimii Pohjois-Hervannan koulun kaksi lisäopetusryhmää. Teknillinen lukio järjestää Tredun Tampereen kaupungin alueella sijaitsevien toimipisteiden opiskelijoille ylioppilaskirjoitukset. Ammatillisen tutkinnon pohjalta kirjoitettavia on noin 150 opiskelijaa/ kirjoituskerta. Lukiokursseja suorittavia opiskelijoita sijoitetaan eri opetusryhmiin yli oppilaitosrajan.

1.3 Tampereella toimivat muut lukiokoulutuksen järjestäjät

Tampereen yhteiskoulun lukio (888 opiskelijaa syksy 2019) on vuonna 1895 perustettu yksityinen lukio, jolla on OKM:n myöntämä ilmaisutaidon erityistehtävä vuodesta 1991 alkaen. Kaikki hakijat hakevat ilmaisutaitolinjalle ja opiskelijat voivat valita mieleisensä määrän ilmaisutaitokursseja. Lukion oppimäärän voi opiskella myös ilman ilmaisutaitoaineita. Koulua ylläpitää Tampereen Yhteiskoulun Säätiö. Koulu sijaitsee Tampereella Aleksanterin kirkkopuiston laidalla. Toimittuaan perustamisestaan alkaen vuokratiloissa koulu muutti nykyiseen kiinteistönsä vuonna 1901. Lisärakennus valmistui lukuvuoden 1958 - 1959 aikana ja Tampereen yhteiskoulun lukio laajeni naapurikiinteistöön kesällä 2009. Opiskelijoista on Tampereelta noin 60 %.

Kalevan lukio (619 opiskelijaa syksy 2018) Lukion ylläpitäjä on Kalevan lukion kannatusyhdistys r.y. Kalevan lukio perustettiin Kalevan yhteiskoulun nimellä vuonna 1952 ja lyhensi nimensä vuonna 1979 Kalevan lukioksi. Lukio toimii Salhojankadulla. Kalevan lukiossa on musiikkilinja ja musiikin opiskelussa on mahdollisuus suorittaa yli 30 kurssia. Kuvataiteissa on samoin mittava kurssien valintamahdollisuus ja myös liikunnassa on monipuolinen tarjonta. Opiskelijoista on Tampereelta noin 70 %.

Tampereen yliopiston normaalikoulun lukio (259 opiskelijaa syksy 2019) siirtyi lukuvuoden 2016-17 alusta Tampereen yliopiston keskustakampusalueelle toimittuaan sitä ennen Nekalassa. Normaalikoulu on Tampereen yliopiston ylläpitämä, kasvatustieteiden ja kulttuurin tiedekuntaan kuuluva harjoittelukoulu, jossa aineenopettajiksi ja luokanopettajiksi valmistuvat opiskelijat suorittavat ohjatun opetusharjoittelunsa. Luokanopettajakoulutus siirtyi Hämeenlinnasta Tampereelle lukuvuoden 2012 - 2013 alusta alkaen. Yläkoulussa ja lukiossa aloitti sirkuspainotteinen linja vuonna 2016. Sirkuslinjan yhteistyökumppanina on koulun lähellä sijaitseva Sorin sirkus. Lukiossa on mahdollisuus pyrkiä yleislinjalle tai vuonna 2012 alkaneelle BN-linjalle, joka on erikoistunut talous- ja elinkeinoelämään. Opiskelijoista on Tampereelta noin 90 %.

Tampereen Steinerkoulun lukiossa Tampereella on noin 180 opiskelijaa. Steinerkoulu aloitti Tampereella vuonna 1971. Tampereen steinerkoulun lukio sijaitsee Tampereen Muotialassa ja lukiolla on OKM:n myöntämä steinerpedagogiikan erityinen koulutustehtävä. Erityistehtävänä on myös Oulun Steinerkoulun lukiokoulutuksen järjestäminen Oulussa. Lukiossa on tarjolla 23 erityisen koulutustehtävän mukaista kurssia, joita opiskelijat voivat valita valtakunnallisten pakollisten ja syventävien kurssien lisäksi. Kurseilla korostuvat luovuus, ajattelu, ilmaisutaito ja kädentyöt. Valinnaisiin opintoihin kuuluvat valtakunnallisten syventävien kurssien lisäksi esimerkiksi työharjoittelu opiskelijaa kiinnostavalla alalla. Tampereen steinerkoulua ylläpitää Tampereen Steiner-koulu yhdistys ry. Opiskelijoista on Tampereelta noin runsaat 70 %.

Svenska samskolan i Tammerfors (57 opiskelijaa syksy 2019) ylläpitäjänä on Förening för svenska samskolan i Tammerfors. Lukio sijaitsee Koulukadulla ja samassa kiinteistössä sijaitsevat myös peruskoulu sekä päiväkotit. Tavoitteena on tasapainoinen kaksikielisyys. Opiskelijoista on Tampereelta noin 75 %.

1.4 Tampereen ympäristökuntien lukiokoulutustarjonta

Kangasalan kaupungin lukio (opiskelijamäärä 408 syksy 2019) Kangasalle valmistui uusi lukio 2012 Pikkolan koulun läheisyyteen Roine-kampukselle. Lukion läheisyyteen valmistui vuonna 2018 Tredun Kangasalan uusi toimipiste. Lukiossa toimii musiikkilinja ja lukiossa on panostettu mm. laajaan kielivalikoimaan.

Ylöjärven kaupungin lukio (478 opiskelijaa syksy 2019) Ylöjärvelle valmistui uusi lukio Valo vuonna 2012 ja se sijaitsee yhteisessä toimipisteessä Tredun kanssa Koulutuskeskus Valossa. Lukion opiskelijamäärä on kasvanut ja on 478 syksyllä 2019. Ylöjärven lukiolla on OKM:n myöntämänä erityisenä koulutustehtävänä yrittäjyyspainotteinen opetus.

Pirkkalan kunnan lukio (262 opiskelijaa syksy 2019) Pirkkalan uusi lukio Silmu valmistui vuonna 2017. Lukion opiskelijamäärä kasvaa 150 opiskelijalla vuoteen 2023 mennessä. Lukio-opintoihin voidaan lisäksi sisällyttää kurssisuorituksia mm. musiikkiopistosta ja aktiivisesta ja tavoitteellisesta urheiluvallmennustoiminnasta, seututarjottimen verkkokurssija sekä Pirkan opiston

opintoja. Lukiodiplomin voi suorittaa kuvataiteessa, liikunnassa, musiikissa ja käsityössä. Pirkkalan yhteislukio tarjoaa Tredun lentokoneasennuksen perustutkintoa ja lukio-opintoja kaksoistutkintona suorittaville opiskelijoille oppilaitosten sopimat lukiokurssit sekä järjestää ylioppilastutkinnon.

Lempäälän kunnan lukio (410 opiskelijaa syksy 2019) Lempäälään vuonna 2017 valmistunut uusi lukio sijaitsee yhteisellä Virta kampuksella Tredun Lempäälän toimipisteen kanssa. Lukion vetovoima ja opiskelijamäärä on kasvanut. Uudessa lukiossa opiskelijapaikkoja noin 400 - 450 ja tämä opiskelijamäärä saavutetaan parin lähivuoden kuluessa. Virta-kampuksella on mahdollista suorittaa myös kaksoistutkinto (ylioppilas- ja ammatillinen tutkinto) kolmessa vuodessa. Rakenuksessa toimii myös Pirkan opisto. Virta-kampuksen tilat ovat myös ulkopuolisten käytettävissä.

Nokian kaupungin lukio (357 opiskelijaa syksy 2019). Nokian lukiossa on valtakunnallisten kursien lisäksi koulukohtaisia kursseja, mm. matematiikassa ja luonnontieteissä sekä kielissä on laaja kurssitarjonta. Lisäksi lukiossa toimii erillinen urheiluluokka ja lukiossa opiskelija voi suorittaa musiikin, puheviestinnän, teatteritaiteen, kuvataiteen ja liikunnan lukiodiplomit. Nokialla on aloitettu suunnittelu lukion siirtämiseksi ja rakentamiseksi Tredun Kankaantaankadun toimipisteen yhteyteen. Uuden lukio valmistuisi vuonna 2021/2022. Lukion mitoitus suunnitteluvaiheessa on noin 450 opiskelijaa.

Oriveden kaupungin lukio (158 opiskelijaa syksy 2019). Oriveden lukio on yleislukio, jossa toimii painotuksina kirjoittajalukio, lentopallolukio sekä urheilulinja. Oriveden lukio jatkaa Oriveden Opiston kirjoittajalukion toimintaa.

2. Toimintaympäristön muutos

2.1 Nuorten määrän kasvu

Nuorten 16 - 18-vuotiaiden määrä kasvaa Tampereella ja Tampereen seutukunnassa Tilastokeskuksen väestöennusteen (2018) ja Tampereen kaupungin väestösuunnitteen (2018) mukaan siten, että Tampereella arvioidaan vuonna 2025 olevan 16 - 18-vuotiaita nuoria 1 758 enemmän kuin vuonna 2019. Tampereen kaupunkiseudulla arvioidaan vuonna 2025 olevan 16 - 18 -vuotiaita nuoria 2 708 enemmän kuin vuonna 2019.

Karkeasti arvioiden ikäluokasta 60 - 65 % valitsee lukio-opinnot ja 40 - 35 % ammatillisen koulutuksen. Tämä merkitsisi kaupunkiseudulla noin 1 625 – 1 760 nuoren lisäystä lukio-opintoihin vuoteen 2025 mennessä vuoteen 2019 verrattuna ja 1 083 – 948 nuoren lisäystä ammatillisiin opintoihin. Lukio-opintojen suosio on ollut viime vuosina nousussa. Noin 40 % ikäluokan lukiolaisista hakeutuu nykyisiin yksityisiin tai valtion lukioihin tai muiden kuntien lukioihin.

Tamperelaisia lukiolaisia arvioidaan olevan vuonna 2025 noin 1 108 (1 758 /63 %) enemmän kuin vuonna 2019.

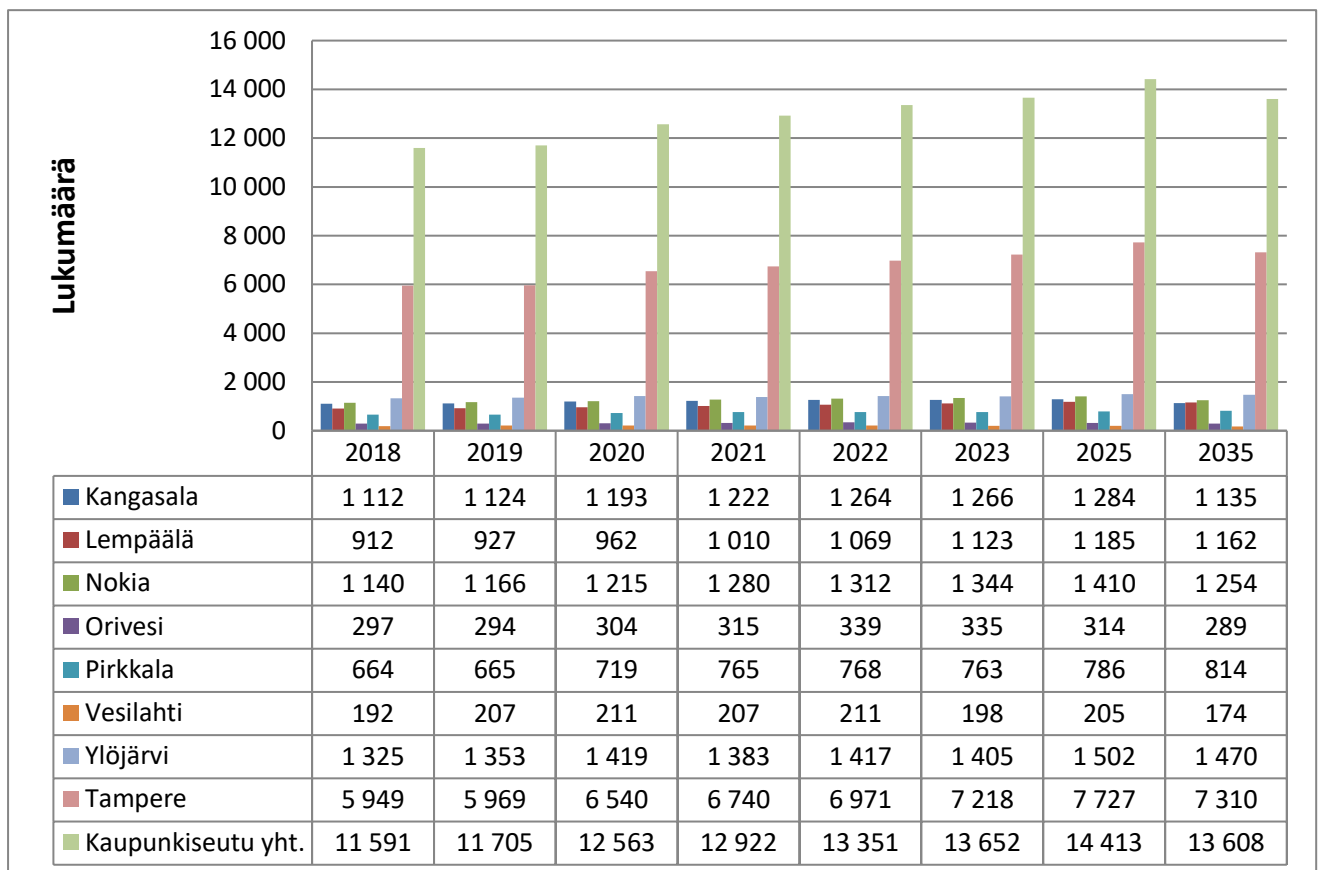
Vieraspaikkakuntalaisten osuuden arvioidaan säilyvän samana ja tällöin määrän arvioidaan kasvavan Tampereen kaupungin lukioissa noin 250:lla (osuus olisi jatkossa noin 35 - 40 %)

Vuonna 2025 Tampereen kaupungin lukioissa arvioidaan olevan noin (665+250) 915 opiskelijaa enemmän ja yksityisissä/ yliopiston lukioissa 443 opiskelijaa enemmän kuin vuonna 2019.

Tampereen kaupungin lukioiden opiskelijamäärä olisi vuonna 2025 yhteensä noin 4 400 edellyttäen, että kaupungin lukioiden käyttöön saadaan lisätilaa ja että yksityiset/yliopiston lukiot lisäävät myös opiskelijamääräänsä Tampereella. Samoin seutukunnan muiden lukiokoulutuksen järjestäjien tulisi lisätä lukiokoulutuksen tarjontaa nykyiseen verrattuna.

Arviossa on huomioitu ikäluokan kasvu, lukiolaisten osuus ikäluokasta (63 %), ammatillisen koulutuksen vetovoima hieman nousee nykyisestä (35 %) ja että vieraspaikkakuntalaisten hakeutuminen kaupungin lukioihin sekä tamperelaisten hakeutuminen seudun muihin lukioihin pysyy suhteellisesti suunnilleen samana kuin nykyisin. Opiskelijamäärää kasvattaa myös yli 3 vuotta lukio-opintoja suorittavien opiskelijoiden määrä, joka on Tampereen kaupungin lukioissa 329 (2019) opiskelijaa.

Hallitusohjelmaan sisältyvä toimenpide oppivelvollisuuden pidentämisestä edellyttää nuorille suunnatun koulutustarjonnan mitoittamista kasvavaa nuorten määrää vastaavasti.

Lähteet: Tampereen kaupungin osalta vuosien 2020 - 2025 tiedot perustuvat Tampereen kaupungin vuoden 2018 väestösuunnitteeseen ja muiden kuntien osalta Tilastokeskuksen vuoden 2018 väestöennusteeseen. Vuoden 2035 ennustetieto perustuu kaikkien kuntien osalta Tilastokeskuksen 2018 väestöennusteeseen. Tampereen kaupungin väestösuunnitteen 2018 tieto vuodelle 2033: 16 - 18 vuotiaiden määrä Tampereella 9 398.

2.2 Tampereen kaupungin lukioiden vetovoimaisuuden lisääntyminen

Vuonna 2018 Tampereen kaupungin lukioiden opiskelijoista 64 % oli tamperelaisia, 27 % Tampereen naapurikunnista, 6 % muualta Pirkanmaalta 3 % maakunnan ulkopuolelta.

Vuonna 2018 Tampereen kaupungin lukioiden opiskelijoista oli ulkopaikkakuntalaisia 37 %. Syksyllä 2019 Tampereen kaupungin lukioissa aloittavista uusista opiskelijoista noin 41 % on muualta kuin Tampereelta ja kaikista syksyn 2019 opiskelijoista 37 % on muulta kuin Tampereelta.

Tampereen naapurikuntalaisten osuus on kasvanut. Kauempaa tulevien määrä on myös lisääntynyt. Eniten lähiseudun kunnista tulee lukioon opiskelijoita Nokialta, Ylöjärveltä, Kangasalta, Lempäälästä ja Pirkkalasta.

Seutukunnan uudet lukiot vaikuttavat mahdollisesti jonkin verran opiskelijoiden hakeutumiskaisuihin. Hakeutuminen seutukunnista Tampereella sijaitseviin lukioihin on kuitenkin edelleen lisääntynyt. Tamperelaisia hakeutuu vastaavasti aiempaa useammin seutukunnan lukioihin, mutta tamperelaisten osuus on varsin pieni.

Lukion opiskelijamäärää on kasvattanut myös ammatillisen koulutuksen vetovoimaisuuden lasku. Esimerkiksi samanaikaisesti ammatillisen tutkinnon ja lukiotutkinnon suorittaneiden opiskelijoiden määrä on vähentynyt Tredussa ja tämä on näkynyt lukioon hakeutuneiden osuuden kasvuna.

Tampereen kaupungin lukioiden vetovoimaisuus yhteishaussa on ollut miltei sama kuin yksityisissä lukioissa. Tampereen kaupungin lukioiden erityistehtävät ja lukioiden painotukset nostavat sekä yksityisten että Tampereen kaupungin lukioiden vetovoimaisuutta. Lukiokoulutukseen on vapaa hakeutumisoikeus ja tämä johtaa siihen, että muista kunnista tulevien opiskelijoiden määrään ei voida välittömästi vaikuttaa.

2.3 Uusi lukiolaki (714/21018) ja asetus (810/2018)

Uusi lukiolaki ja asetus tulivat voimaan 1.8.2019. Uusien opetussuunnitelman perusteiden valmistelu toteutetaan vuosina 2019 - 2020 ja ne otetaan käyttöön opetuksessa 1.8.2021. Uusi lukiolaki sisältää myös nykyiseen tuntijakoasetukseen sisältyvät säännökset opintojen rakenteesta ja laajuuksista. Nykyistä tuntijakoasetusta sovelletaan uusien opetussuunnitelmien perusteiden käyttöön ottoon saakka. Laki ylioppilastutkinnosta tuli voimaan 1.8.2019. Ylioppilastutkinnon rakennetta, tutkinnon kokeisiin ilmoittautumista sekä tutkinnon ja sen kokeiden suorittamista koskevia säädöksiä sovelletaan kokelaisiin, jotka aloittavat ylioppilastutkinnon suorittamisen kevään 2022 tutkintokerralla tai sen jälkeen.

Uuden lukiolain keskeisiä uudistuksia ja muutoksia ovat:

- Oppiainerajat ylittävä opiskelu ja kurssien muuttuminen opintopisteiksi
- Tiiviimpi korkeakouluysteistyö ja jokaiselle opiskelijalle tulee tarjota mahdollisuus korkeakouluopintoihin - vahvempi kansainvälisyys sekä työelämä- ja yrittäjyysosaaminen korostuvat
- Hyväksytyt yo-kokeet saa uusina rajattomasti

- Oikeus erityisopetukseen ja muuhun oppimisen tukeen, jokaiselle henkilökohtainen opintosuunnitelma ja muualla hankittu osaaminen tunnustetaan osaksi opintoja, vahva ei kiusaamiselle
- Nykyistä henkilökohtaisempaa opinto-ohjausta ja jälkiohjausvelvoite, ohjausta myös opintonsa keskeyttäneille ja ilman jatko-opintopaikkaa jääneille ylioppilaille.

2.4 Hallitusohjelman Osallistava ja osaava Suomi

Vuoden 2019 loppuun mennessä nimitettäneen uusi hallitus, joka jatkaa 3.12.2019 eronneen hallituksen ohjelmaa. Hallituksen 4.6.2019 julkistettuun Osallistava ja osaava Suomi -hallitusohjelman mukaan muun muassa varmistetaan, että jokainen peruskoulun päättävä suorittaa toisen asteen koulutuksen ja korotetaan oppivelvollisuusikä 18 ikävuoteen. Rakennetaan oppivelvollisuuden sisään erilaisia opinto- ja tukimuotoja, jotka voidaan sisällyttää toisen asteen tutkimisiin, esimerkiksi kymppiluokat, kansanopistot, työpajatoiminta, kuntoutus, valmentavat koulutukset. Oppivelvollisuuden laajentaminen edellyttää toisen asteen koulutuksen maksuttomuutta. Tehdään selvitys toisen asteen keskeyttämisen syistä sekä maksuttomasta toisen asteen koulutuksesta ja oppimateriaalikustannusten alentamisesta.

Lisäksi vahvistetaan oppilas- ja opiskelijahuollon palveluita, opinto-ohjausta kaikilla koulutusasteilla. Hallitusohjelman mukaan säädetään sitovista mitoituksista toisen asteen opiskelijahuollon palveluihin ja selvitetään sitovat mitoitukset opinto-ohjaajien määrästä toisen asteen koulutuksessa.

Selvitetään, miten toisen asteen koulutuksessa opiskelijoiden tosiasialliset mahdollisuudet opiskella kokonaisuuksia sekä ammatillisessa että lukiokoulutuksessa toteutuvat. Vahvistetaan lukiokoulutuksen laatua ja uuden lukiolain toimeenpanoa. Tehdään nopealla aikataululla ohjelma, joka vahvistaa koulussa toisen kotimaisen kielen oppimista. Lukiokoulutuksen yksikköhintaa vahvistetaan 18 milj. eurolla, lukiokoulutuksen laatu- ja saavutettavuusohjelmaan varataan 20 milj. euroa. Hallitus laatii vuoden 2020 loppuun mennessä osaamisen ja oppimisen tiekartan vuodelle 2030, jossa etsitään yhteiset pitkän aikavälin keinot Suomen koulutus- ja osaamistason nostamiseksi, koulutuksellisen tasa-arvon vahvistamiseksi ja oppimiseröjen kasvattamiseksi. Korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visio 2030 -työssä on sitouduttu korkeakoulu- tettuun määrän nostamiseen 50 %: een nuorista aikuisista vuoteen 2030 mennessä.

3. Johtopäätökset, eri ratkaisukeinot ja muutosten edellyttämät toimenpiteet

3.1 Nykyinen lukiokoulutuksen kapasiteetti Tampereella ja seutukunnassa sekä nuorten lukio-opiskelijoiden määrän kasvu

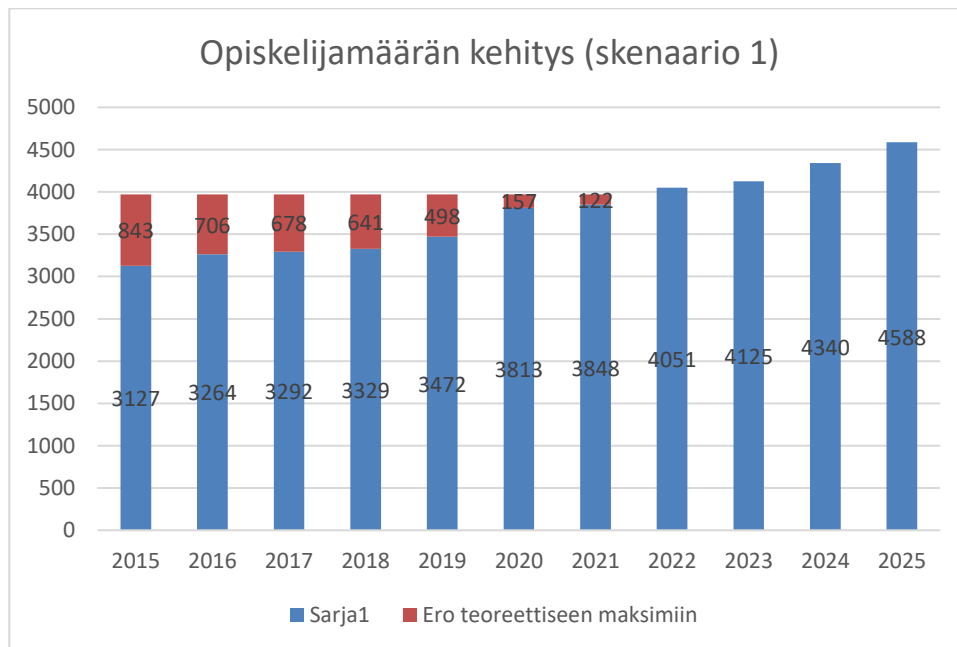
Tampereen kaupungin ja seutukunnan lukiokoulutuksen kapasiteetin lähivuosien riittävyyden arvioimiseksi on työryhmässä laadittu kolme (1-3) eri vaihtoehtoista skenaariota. Eri skenaarioihin sisältyy lähivuosien osalta useita muuttuvia, ennalta vaikeasti arvioitavia tekijöitä, kuten muuttoliikkeen kehittyminen, ammatillisen koulutuksen vetovoimaisuuden kehittyminen, yli

kolme vuotta opiskelevien lukiolaisten määrän mahdollinen kasvu sekä hallitusohjelmaan sisältyvän oppivelvollisuuden pidentämisen toteuttamistapa ja toteutusaikataulu.

Skenaario 1: lukioihin hakeutuvien 16 - 18-vuotiaiden osuus säilyy nykyisellään.

Skenaario 1 perustuu ennusteeseen, jossa lukion vetovoima jäisi nykyiselle tasolle. Ammatillisen koulutuksen vetovoima ei heikkenisi enää vaan hieman paranisi Tampereella ja seutukunnassa. Kevään 2019 yhteishakuun verrattuna ammatillisen koulutuksen vetovoiman tulisi lisääntyä erityisesti Tampereella, jotta lukiokoulutukseen hakeutuvien määrä kehittyisi tämän vaihtoehdon mukaisesti. Vuoden 2019 osalta lukioiden kapasiteetti näyttäisi riittävän, mutta Tampereen kaupungin lukio-opiskelijoiden määrään sisältyy 329 opiskelijaa, jotka opiskelevat 4. lukuvuotta. Mikäli nämä 4. vuoden opiskelijoiden opiskelupaikat vähennetään kapasiteetista, vajeus olisi 262 lukiokoulutuksen opiskelijapaikkaa vuonna 2019.

Tämän skenaarion mukaan vuonna 2024 lukiokoulutuksen arvioitu kapasiteetti ei riitä vaan se ylittyy Tampereella ja seutukunnassa 370 opiskelijapaikkaa ja vuonna 2025 vajeus olisi 618 lukiokoulutuksen opiskelijapaikkaa.

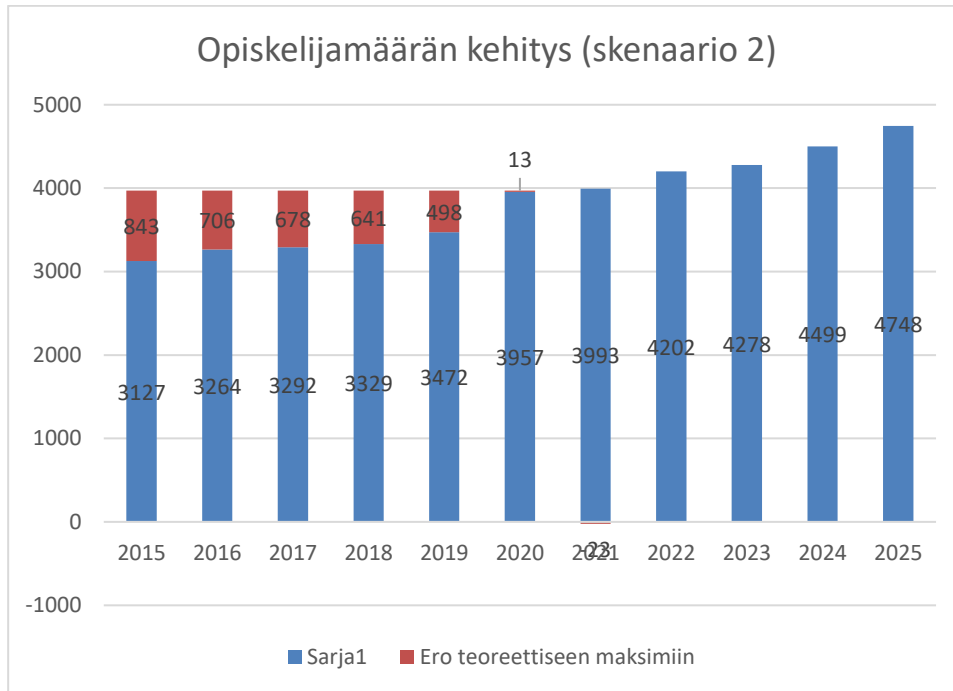

SKENAARIO 2: lukioihin hakeutuvien 16 - 18-vuotiaiden suhteellinen osuus säilyy Tampereella nykyisellään ja kasvaa hieman ympäristökunnissa

Skenaario 2 perustuu ennusteeseen, jossa lukioon hakeutuvien 16 - 18-vuotiaiden osuus kasvaa nykyisestä hieman Tampereen ympäristökunnissa. Kevään 2019 yhteishakuun verrattuna ammatillisen koulutuksen vetovoiman tulisi lisääntyä erityisesti Tampereella, jotta lukiokoulutukseen hakeutuvien määrä kehittyisi tämän vaihtoehdon mukaisesti. Tämän skenaarion mukaan vuonna 2024 lukiokoulutuksen arvioitu kapasiteetti ei riitä, vaan se ylittyy Tampereella ja seutukunnassa 529 opiskelijapaikkaa ja vuonna 2025 vajeus olisi 778 lukiokoulutuksen opiskelijapaikkaa.

Vuoden 2019 osalta lukioiden kapasiteetti näyttäisi riittävän, mutta Tampereen kaupungin lukio-opiskelijoiden määrään sisältyy 329 opiskelijaa, jotka opiskelevat 4. lukuvuotta. Mikäli nämä

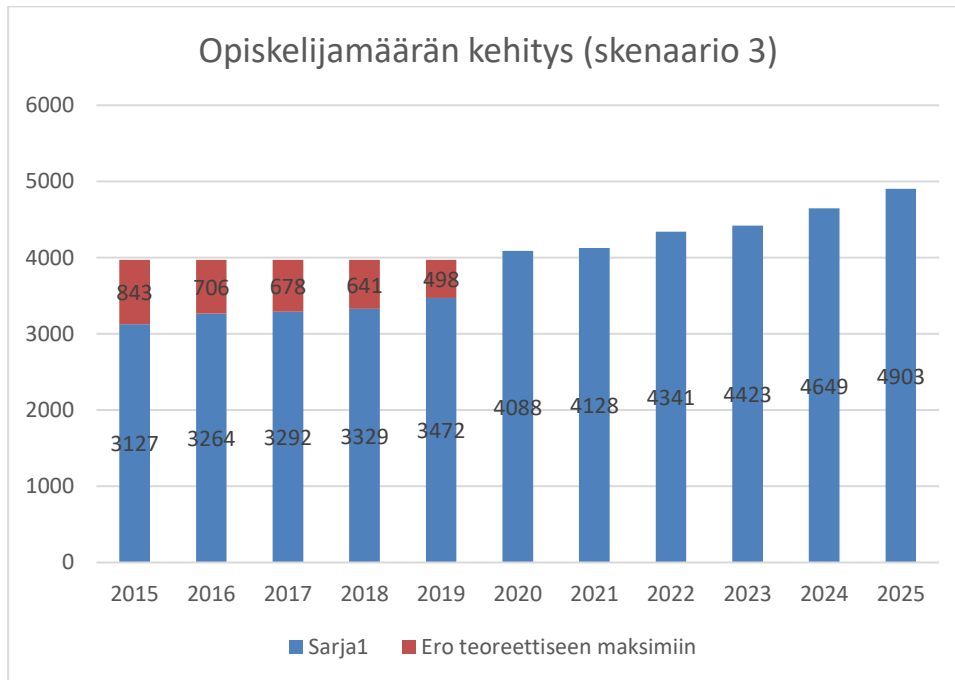
4. vuoden opiskelijoiden opiskelupaikat vähennetään kapasiteetista, vaje olisi 262 lukiokoulutuksen opiskelijapaikkaa vuonna 2019.

SKENAARIO 3: lukioihin hakeutuvien 16 -18-vuotiaiden suhteellinen osuus kasvaa edelleen Tampereella ja ympäristökunnissa

Skenaario 3 perustuu ennusteeseen, jossa lukioon hakeutuvien 16 - 18-vuotiaiden osuus kasvaa nykyisestä hieman Tampereen ympäristökunnissa sekä Tampereella. Tämä vaihtoehto ei kuitenkaan mahdollista ammatillisen koulutuksen vetovoimaisuuden voimakasta alentumista nykyisestä. Tämän skenaarion mukaan vuonna 2024 lukiokoulutuksen arvioitu kapasiteetti ei riitä vaan se ylittyy Tampereella ja seutukunnassa 679 opiskelijapaikkaa ja vuonna 2025 vaje olisi 933 lukiokoulutuksen opiskelijapaikkaa.

Vuoden 2019 osalta lukioiden kapasiteetti näyttäisi riittävän, mutta Tampereen kaupungin lukio-opiskelijoiden määrään sisältyy 329 opiskelijaa, jotka opiskelevat 4. lukuvuotta. Mikäli nämä 4. vuoden opiskelijoiden opiskelupaikat vähennetään kapasiteetista, vaje olisi 262 lukiokoulutuksen opiskelijapaikkaa vuonna 2019.

3.2 Ratkaisukeinoja Tampereen lukiokoulutuksen opiskelijapaikkojen lisäämiseksi

Lukiopaikkojen lisääminen nykyisessä verkossa tilankäyttöä tehostamalla

- Aloituspaiikkoja lisättäisiin maltillisesti ja nykyisten tilojen käyttöä vielä tehostettaisiin, esimerkiksi aikuisten perusopetuksen uudelleen sijoittamisella, iltapäivä- ja iltaopetusta lisäämällä.
- Vaihtoehto säilyttäisi tilakustannukset nykyisellä tasolla lukuun ottamatta vuokran kasvua, jos tiloja siirtyy lukion käyttöön sekä esim. mahdollisen lisärakentamisen kustannuksia.
- Näillä toimenpiteillä ei voida täysin vastata kasvaviin aloituspaikkatarpeisiin.
- Vaihtoehto ei ole realistinen palvelutarpeiden kasvaessa voimakkaasti.
- Vaihtoehto edellyttäisi lisäksi, että ammatillisen koulutuksen vetovoimaisuus kasvaisi voimakkaasti ja sen seurauksena lukioon hakeutuminen vähentyisi nykyiseen verrattuna sekä lisäksi muut seudun lukiokoulutuksen järjestäjät lisääisivät voimakkaasti lukiokoulutuksen aloituspaikkoja. Ammatillisen koulutuksen tarjonnan lisääminen ja erillisen hakukoodin palauttaminen voisi osaltaan nostaa ammatilliseen koulutukseen hakeutuneiden osuutta.

Hatanpään lukion toiminnan siirtäminen keskustaan

Hatanpään lukion nykyisestä kiinteistöstä (Rantaperkiön koulukiinteistö) luovutaan ja Hatanpään lukion toiminta siirrettäisiin vuodesta 2023 alkaen kokonaan osoitteeseen Pyynikintie 2:een.

- Pyynikintie 2:n kiinteistö voitaisiin peruskorjata yhteisesti sekä lukiokoulutuksen että toistaiseksi perusopetuksen väistötilakäyttöön. Tiloista esimerkiksi kaksi alinta kerrosta

voisi toimia perusopetuksen käytössä ja ylimmät kerrokset lukiokoulutuksen käytössä. Osa tiloista olisi yhteiskäytössä.

- Pyynikintie 2 mahdollistaisi Tampereen kaupungin lukio-opiskelijoiden määrän kasvattamisen asteittain noin 400- 450 opiskelijalla.
- Tilojen lisääminen mahdollistaisi lukiokoulutuksen aloituspaikkojen lisäämisen lähivuosina nuorten määrän kasvua vastaavalla määrällä. Tämäkin vaihtoehto edellyttää, että seudun kunnat sekä muut lukiokoulutuksen järjestäjät lisäävät myös lukiokoulutuksen aloituspaikkoja ja että ammatillisen koulutuksen vetovoima perusopetuksen päättäneiden keskuudessa kasvaa.
- Pyynikintie 2 on sijainniltaan keskeinen ja julkisen liikenteen avulla hyvin saavutettavissa. Yhteistyömahdollisuudet Pirkanmaan musiikkipiston (PMO), Tampereen Konservatorion ja Lyseon lukion sekä Tampereen Yhteiskoulun lukion ja Vivi Lönnin koulun (musiikkipainotus) olisivat erinomaiset. Talo olisi esimerkiksi PMO:n ja Konservatorion iltakäytössä.
- Nykyisin Hatanpään lukion käytössä oleva tila soveltuisi hyvin perusopetuksen käyttöön ja perusopetukseen tarvitaan lisää opetustilaa Härmälän-Rantaperkiön-Hatanpään alueella.
- Pyynikintie 2:n peruskorjauskustannuksiksi koulukäyttöön (perusopetus ja lukio) on arvioitu n. 20 milj. euroa.

Tampereen teknillisen lukion kasvattaminen nykyisessä kiinteistössä tai lukiokoulutuksen järjestäminen Tampereen yliopiston Hervannan kampuksella

- Opiskelijamäärän kasvattaminen Tredun Hepolamminkadun toimipisteessä 280:stä n. 460 opiskelijaan onnistuu tilojen käyttöä tiivistämällä. Rakennusteknisesti on mahdollista kasvattaa opiskelijamäärä aina 560 opiskelijaan asti, mutta tämä edellyttäisi Tredun hallinnon siirtoa L-rakennuksesta sekä näin vapautuvien tilojen muuttamista luokiksi.
- Opiskelijamäärän kasvattaminen siirtämällä Teknillinen Lukio Tampereen yliopiston Hervannan kampukselle riippuu vuokratilojen saatavuudesta. Tampereen yliopistolta saadun tämän hetkisen tiedon mukaan Hervannan kampukselta vapautuisi riittävä määrä tilaa Teknillisen lukion käyttöön aikaisintaan vuonna 2023. Siirron tavoitteena voisi olla opiskelijamäärän kasvattaminen 560 - 600 opiskelijaan (lisäystä noin 100 - 200 opiskelijaa nykyisten tilojen enimmäisopiskelijamäärään).
- Mahdollinen siirtyminen saattaisi johtaa Teknillisen lukion ja Tredun nykyisen kiinteän yhteistyön vähentymiseen. Siirto toisaalta mahdollistaisi Teknillisen lukion ja Tampereen yliopiston yhteistyön lisäämisen.
- Teknillisen lukion toiminnan siirtäminen Tampereen yliopiston Hervannan kampukselle tai Hepolamminkadun L-rakennuksessa nykyisin Tredun hallinnon käytössä olevien tilojen ottaminen lukiokoulutuksen käyttöön.

4. Yhteenveto

Nuorten määrän ja lukion vetovoimaisuuden kasvu nykyvauhdilla edellyttää aloituspaikkojen lisäämistä lähivuosina sekä lisätilojen käyttöönottoa. Nykytilojen käytön tehostaminen ei yksin riitä. Noin 500 paikan kapasiteetti mahdollistaa esim. 30 opiskelijan sisäänoton vuosittaisen lisäyksen viiden vuoden ajan.

Hatanpään lukion siirtäminen keskustaan Pyynikintie 2: een lisäisi satoja opiskelijapaikkoja sekä toisi synergiahyötyjä lukion musiikki- ja musiikkiteatterin erityistehtävälle.

Tampereen teknillinen lukio voi kasvaa nykyisessä kiinteistössä n. 280:sta n. 440 opiskelijan lukioksi. Siirtyminen yliopistokampukselle toisi lisämahdollisuuksia korkeakoulu yhteistyölle. Vuokratilojen lisääminen tai vähentäminen tarpeen mukaan olisi joustavampaa.

Edellä kuvattuja ratkaisuja esitetään jatkovalmistelun pohjaksi. Jatkovalmistelussa voidaan myös selvittää mahdollisuus opetustilan lisäämiseen lisärakentamisen avulla Tampereen klassillisessa lukiossa ja Tampereen lyseon lukiossa.